

אלו טרפות פרק שלישי חולין

סו.

עין משפט נר מצוה

רע"א א מ"י פ"ב מהל' מנחות אסורות ה"ה י"ח ע"י מ"מ סגנון עשין סג עו"ש ע"ד ק"י פ"ד ס"ב:
רפ ב מ"י שם הל' כ טו"ש ע"ש ספיק':
רפא ג מ"י שם הל' ט טו"ש ע"ש ספיק':
רפב ד מ"י שם הל' כ טו"ש ע"ש ספיק':
רפג ה מ"י שם הל' טו טו"ש ע"ש ספיק':

שיטה מקובצת

אלו לכן נראה דהנך חריצין ונעיצין דהבא איירי באין נובעין. ג"ב (ולאן) ואלו כן פירשי' לעיל לפיכך כן לומר דנקט עצורין לאשמועינן דאי הן וחולין אסירי אע"ג דאינן נובעין. כך נ"ל:

רבינו גרשום

אימא לאיסורא דאי את ליה אכול ואי לית ליה לא תיכול [אפי'] בורות שיחין ומערות: ואימעיטו ליה כלים להתיירא. כלומר דבכלים אע"ג דלית ליה אכול: ואימא איפכא. כלומר חריצין ונעיצין להתיירא בורות שיחין ומערות לאיסורא: חד אמר יש לו סתום אין לו מפורש. כלומר כל אשר לו סתום וקשקשת סתום וכל אשר אין לו סנפיר וקשקשת מפורש: (משני לו קא) [מניה הוא דקא] מהיתרוב כלים. בימים ובנחלים הוא דאית ליה אכול דלית ליה לא תיכול (ויכול להבין) הא בכלים אע"ג דלית ליה תיכול כדאמר' לעיל: אין לו הוא דקא מגלי עליה ויש לו. כלומר דאי מיש לו הוא אמנא בכלים אע"ג דאית ליה לא תיכול קמ"ל אין לו בימים ובנחלים הוא דלית ליה לא תיכול משמע הא בכלים אע"ג בצביא. כלומר משמש צביא דחבבא ושפי שיכרא ודך צביא דלמא פריש התולעת מתחבבא לצבי ומיחוזו כשרץ השורץ: אי"ל רב חסדא לרב הונא תניא דמטיע. מה דאמרת כי פריש לצבי והדר נפיל יש בו משום שרץ השורץ תניא דמטיעא לך דלאחר שפירש למסנת קרינן ביה השרץ:

במים במים שני פעמים אין זה בלל ופרט אלא ריבה ומיעט. פי' בקוטרם משום דכרצו ומיעוט מדריש אינטרין תאכלו קמא למישרי צורות שיחין ומערות דלתו כרצו ומיעוט ורצו לאסור דאלו כלל ופרט דרשינן לא הוה מרצו צורות ולא אינטרין תאכלו יתירא דקסבר תנא דבי ר' ישמעאל

כלל קמא דוקא ולא מרצין כלל בתרא אלא מידי דדמי ליה בכל זד לפרט דהיינו נוצעין ורצי לומר דסוגיא דלעיל דדריש כלל ופרט וכלל ואפי"ה אינטרין ליה לתאכלו להמיר צורות שיחין ומערות קסבר כלל בתרא דוקא והוה מרצו צורות שיחין ומערות אע"ג דלא דמו אלא כד זד שהם מים הגדלים על גבי קרקע וכי פריך אי מה הפרט מפורש מים הגדלים על גבי קרקע ורצי אפילו צורות שיחין ומערות לאיסורא הוה מצי לשנויי קסבר כלל קמא דוקא וצעי' עד דדמי ליה בכל זד אלא האמת קמתין דמתאכלו קדריש הוה לעיל בצרייתא והשתא לפירוש זה לא פליגי מידי דהך מלתא סוגיא דלעיל ותנא דבי ר' ישמעאל דהכא ויש לתמוה דכי פריך בסמוך ואיפוך אלא ומשני מרבה אני צורות שיחין ומערות להמירא שהם עצורין ככלים למה לי להוכיח כלל עצורין דהוה ליה למימר דאיצטרי ליה לרצו חריצין ונעיצין טפי לאיסורא לפי שהם נוצעים כימים וכנחלים לכן נראה אל דהנך חריצין ונעיצין דהכא איירי בזאין נוצעין ולהכי פריך כיון דזאין נוצעין מה לי צורות שיחין ומערות מה לי חריצין ונעיצין ומשני דחריצין ונעיצין אע"ג שאין נוצעין דמו טפי לימים ונחלים שאין עצורים ככלים אצל צורות שיחין ומערות עצורים ככלים ולהכי סברא להמירא והשתא למאן דדריש ריבה ומיעט מרבה חריצין ונעיצין שאין נוצעין לאיסורא והמירא דתאכלו מוקי לה בצורות שיחין ומערות אצל למאן דדריש לעיל כללי ופרטי מרבה מתאכלו להמירא אפי' חריצין ונעיצין שאין עצורים ככלים כיון דזאין נוצעים:

ידקא
הכי במנא נמי דלמא פריש לרפנא דמנא ורדר נפיל למנא התם היינו רביתיה ומנא תימרא דתניא מנין לרבות בורות שיחין ומערות ששוהה ושותה מהן ואינו נמוע ת"ל ^ל תאכלו מכל אשר במים וליחוש דלמא פריש לרפנא והדר נפיל אלא היינו רביתיה ה"ג היינו רביתיה אמר ליה רב חסדא לרב הונא תניא דמטיע לך כל השרץ השורץ על הארץ ילרבות יבחושוין שסינגן טעמא דסינגן הא לא סינגן שרי ^ב אמר שמואל ^ה קישות שהתלועה באביה

הטל פרט. הסמוך להם ותנהו ציניהם ודונם ככלל ופרט וכלל ומרצי ביה כל כעין הפרט הלכך אי לא תאכלו קמא הוה מרצין כעין הפרט אפי' צורות דדמו לפרט דהכי שהן מים גדלין על גבי קרקע אצל השתא דכתיב תאכלו קמא דרשינן ליה הכי מה הפרט מפורש

מיס נוצעין אף כל מים נוצעים ואיתרבו חריצין ונעיצין לאיסורא כללו ולא איתרבו צורות: ומאי רצי. כעין הפרט דאף כל: ומאי מיעט. דכל פרט למעוטי אתא: ואימא מה הפרט מפורש וכו'. דאע"ג דלא דמי ליה לפרטא אלא כד זד מרצין דכלל בתרא דוקא: א"כ תאכלו מאי אהני ליה. כללו איהו נמי כלים לא מיתסרי דהא לא דמו לפרט צמידי אלא לאו תאכלו למשרי צורות אתא ולמימרא דלא תרצי כעין הפרט אלא חריצין ונעיצין דדמו ליה צעי' לרצין: חריצין. ארוצין וקצרים: נעיצין. רחצין כגון אותן שעושין לצידי דגים: ואימא איפכא לא גרסינן הכא עד צסיפא דשמעתא בתר מלתא דמנא דבי ר' ישמעאל אצל הכא גבי תנא דבי רב דדריש כללי ופרטי ליכא לאותביה דהא כעין הפרט צעין ומאי כעין הפרט אית זהו דמרצניהו לאיסורא ותפיק חריצין ונעיצין: **מים במים צ' פעמים.** הואיל ושני הכלות סמוכין כשתטיל פרט שאחריהם ציניהם מדה צמורה היא שלא תדונם ככלל ופרט אלא כרצו ומיעוט ולהכי פלגיניהו רחמנא לפרטא ממללא ללא דתרשיה ככלל ופרט. ואיכא צין ריבה ומיעט כלל ופרט דכי דרשינן כלל ופרט הוה פרט פירושו של כלל ואין כלל אלא מה שצפרט ואפי' דבר הדומה לו אין לך להציד וכשכלל לך כלל שני אחר הפרט אהני לנאותי מידי דדמי ליה לפרט אצל כי דרשינן ריבה ומיעט לא פירש המיעוט את הרבו אלא מיעט שלל תשמע ממנו הכל אלא זה והדומים לו וכלאו רצו שני הוה מרצין כל דדמי ליה למיעוטא והאני רצו שני לנאותי כל מיני ואהני מיעוטא למעוטי מידי דלא דמי ליה כלל והכי מפרשינן צפ' גמר הדין (פסהדרין דף מה): גבי כל הסקליו נתליו דרצו ומיעוט לחודיה מייתי כל דדמי ליה בכל מיני. ומשום דרצו ומיעוט מידריש אינטרין תאכלו קמא למשרי צורות דאתי כרצו ומיעוט ורצו לאיסורא דאלו כלל ופרט דרשינן ליה לא הוה מרצו צורות ולא אינטרין תאכלו יתירא

גליון הש"ס
נב' קישות שהתלועה. ע"י פסחים קטו ע"ב סוף ד"ה קפא:

מוסף רש"י

דבי ר' ישמעאל תנא במים במים. כל מוקס שאמרו צמיס צמיס צ' פעמים. כלומר כל מוקס שאמרו צ' כללות וצ' אצל וזו ופרט אחריהן. כגון הכא את זה האכלו מכל אשר צמיס. אמר לו סנפיר וקשקשת צמיס. דהיינו שני כללות דמשמע דכלל מים צעין סנפיר וקשקשת. ופרט חתיב אחריהם צימים ונחלים. דמשמע צימים ונחלים שנוצעים הם צעין סנפיר וקשקשת אצל הגדלים צמיס מוכנסין מיתאכלי גלל סנפיר וקשקשת. אין זה כדל' ופרט. לא דייקין ליה בכלל ופרט, אלא מטיילן הפרט צימין ודנין אותו כרצו ומיעוט (בבברות נא). הואיל וכללים סמוכים הם והפרט אינו צימין אלא אחריהם חתיב צימים ונחלים. דמשמע דמיס ונחלים הוא דצעין סנפיר וקשקשת אצל שיחין ומערות לא. אין זה נדרש ככלל ופרט ולא למרצי אלא כעין הפרט, אלא כרצו ומיעוט ורצי והאני רצו שני לנאותי כל מיני ומיעוטא למעוטי מידי דלא דמי ליה כלל והכי מפרשינן צפ' גמר הדין (פסהדרין דף מה): גבי כל הסקליו נתליו דרצו ומיעוט לחודיה מייתי כל דדמי ליה בכל מיני. ומשום דרצו ומיעוט מידריש אינטרין תאכלו קמא למשרי צורות דאתי כרצו ומיעוט ורצו לאיסורא דאלו כלל ופרט דרשינן ליה לא הוה מרצו צורות ולא אינטרין תאכלו יתירא

דקסבר תנא דבי ר' ישמעאל כלל קמא דוקא דלא מרצי כלל בתרא אלא מידי דדמי ליה בכל זד לפרט ככלל ופרט משום דלא דמי בכל זד ואינטרין סלעם יתירא לרצו: ומאי מיעט מיעט צורות שיחין ומערות. תאכלו מים מרצי ורצו צורות: שהן עצורין. שאין להם מוצא ומצוא אלא עצורין ככלים ולא דמו לאיסורא צמידי דהא ימים ונחלים כתיב: **הי סתום והי מפורש.** דלמרי' לעיל [סו:] הואיל והמיר צמטום והמיר צמפורש: יש לו מפורש. כההוא קרא דמשמע צי' לו סנפיר וקשקשת קרי מפורש להמיר כלים כלל סימני טהרה כדדריש לעיל [סו:] ימים ונחלים הוא דאותם תאכלו ולא אחריהם אכלים אפי' אין לו תאכלו: מיניה הוא דקא מיתסרו כלים. כדפרישית דקאי אמיעוט דאותם דממעט אין לו גבי ימים ונחלים כדכתיב א ותם תאכלו ולא שאין לו וממילא דכללים לא אימעט אצל קראי דמישמעתי בזאין לו דלמרי' לעיל נמי דמישמרו מיניה כדלמרי' אין לו צימים ונחלים לא תאכלו הא כללים תאכלו לא הוה מפורש להמיר כלים כולי האי משום דאזרת לא תאכלו לא כתיב לפרטא אלא כלל דכל נפש במים לא תאכלו ומשמע טפי דכלל מימות שבעולם אפי' כללים דאזרת אלא אלו הוא דדרשינן ליה בכלל ופרט וכלל דדידיה נמי איכא צ' כללות סמוכין זה לזה אחר הפרט דכתיב צימים ונחלים מכל שרץ המים ומכל נפש החיה וגו': דהאי הוא דמוכח אהאיך. קרא דיש לו דלמשרי כלים אתא: דאי מהאיך הוה אמנא. צנחלים אותם תאכלו הא כללים אפי' אותם לא תאכלו ואחא צימים ונחלים דאין לו וגלי עליה דכי מעטיניהו כללים מאיסורא מעטיניהו ולא מהתיירא: לשפי' לשון השופה יין ^ה לחמרא ^ב צי' דף ס. לשון מוריק מכלי אל כלי: שיכרא. של תמרים הוא ומנויין בהן תולעים: **צצייפא.** יצי שסנפין אותו דרך עלים וקשים דקים: **צאורפא.** שאם תפול תולעת על הקשים לא יראנה ומשם תפול לכלי ולמחר כשיראנה יהא סבר שלא יתה מן השכר לקשים ותולעת המים מותרת כדלמרי': וקעזר משום שרץ השורץ על הארץ. דכיון דרחשה והלכה קאת על הקשין נעשית שרץ הארץ: היינו רציניהם. וכמי שלא פירשה מן המים היא: יתחושי. כמין יתושיין דקין הנמלאות במרתפות של יין: צאביה